

Påverkan på graviditet och fostret av alkohol & droger

Påverkan på graviditet och fostret av alkohol & droger

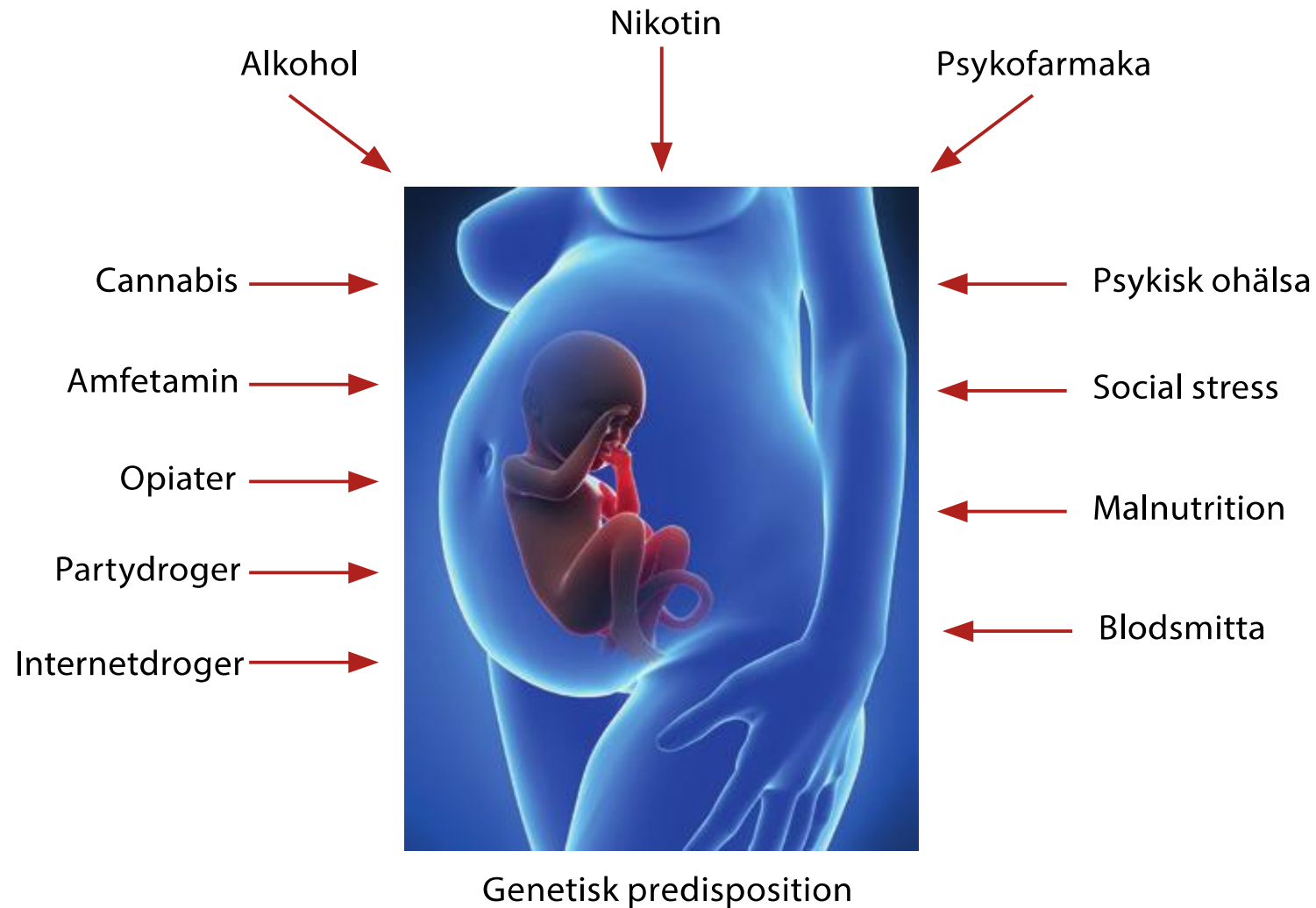

7 september 2017

ÅSA MAGNUSSON & ANN-BRITT HJELM

1

Exponering för alkohol, droger och psykosocial ohälsa under fosterlivet riskerar barnets utveckling på kort- och långsikt!

Alkohol är fosterskadande

10-12g EtOH (1 standard drink) / dag i tidig graviditet ger

- ökad risk for spontanabort
- minskad födelsevikt
- tillväxthämning efter födsel
- ökat antal dödfödslar
- intellektuell hämning vid 6.5 månader

Berusningsdrinkande (ca 60g EtOH/gång) ger särskilda risker

FASD avspeglar ett
kontinuum av olika
skador

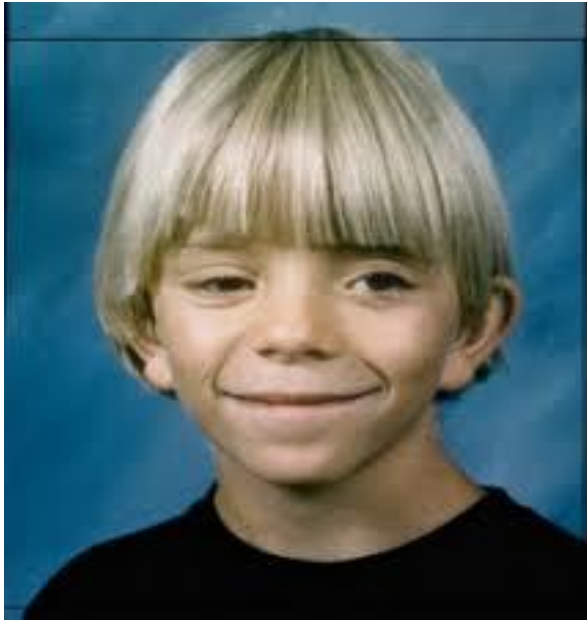
FAS, fetalt alkohol
syndrom

- tillväxthämning
- missbildningar
- ansiktsavvikelser
- intellektuell handikapp

FAE (fetala
alkoholeffekter)

- normal tillväxt
- utan ansiktsavvikelser
- utan intellektuell handikapp
- brister i kognitiva och/eller neuropsykologiska funktioner

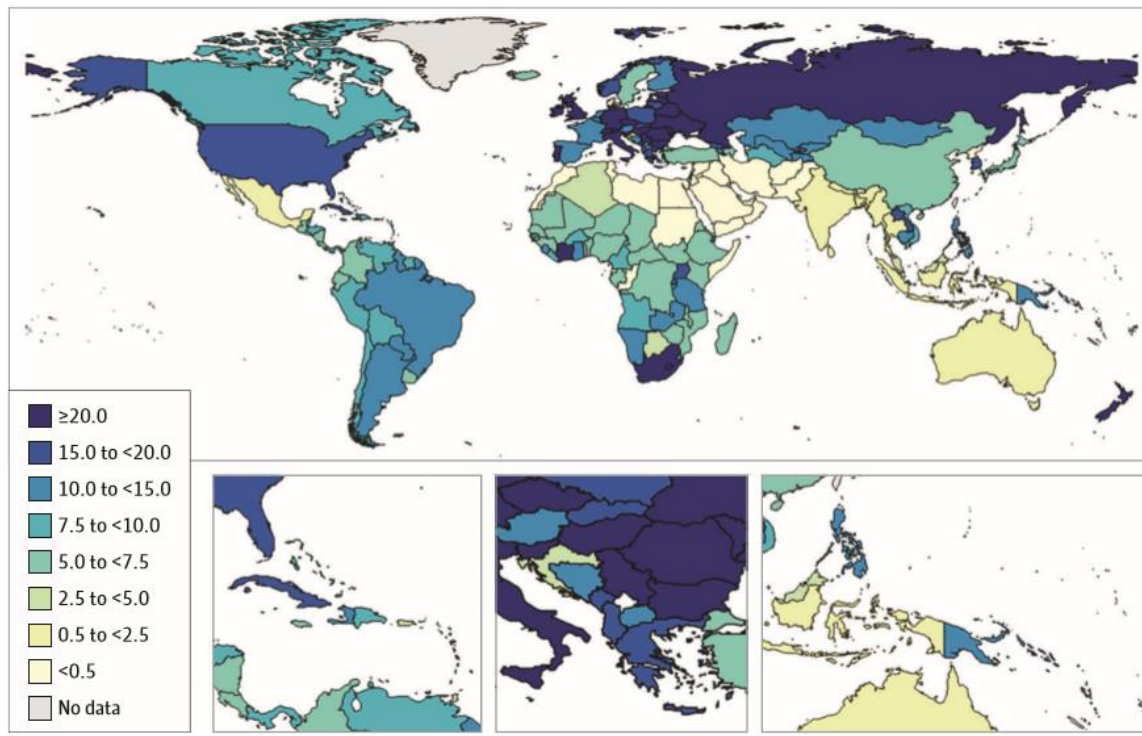
Funktionella konsekvenser oavsett om ansiktsförändringar eller ej

- Nedsatt uppmärksamhet & impuls kontroll
- Inlärningsproblem
- Såväl fin- som grovmotorik nersatt
- Försenad utveckling, inklusive social funktion
- Sänkt IQ

Prevalens FAS per 1000 födda

Figure 1. Global Prevalence of Fetal Alcohol Spectrum Disorder Among Children and Youth in the General Population in 2012

Världen 7,7 /1000

Östra medelhavet 0,1/1000

Europa 19,8/1000

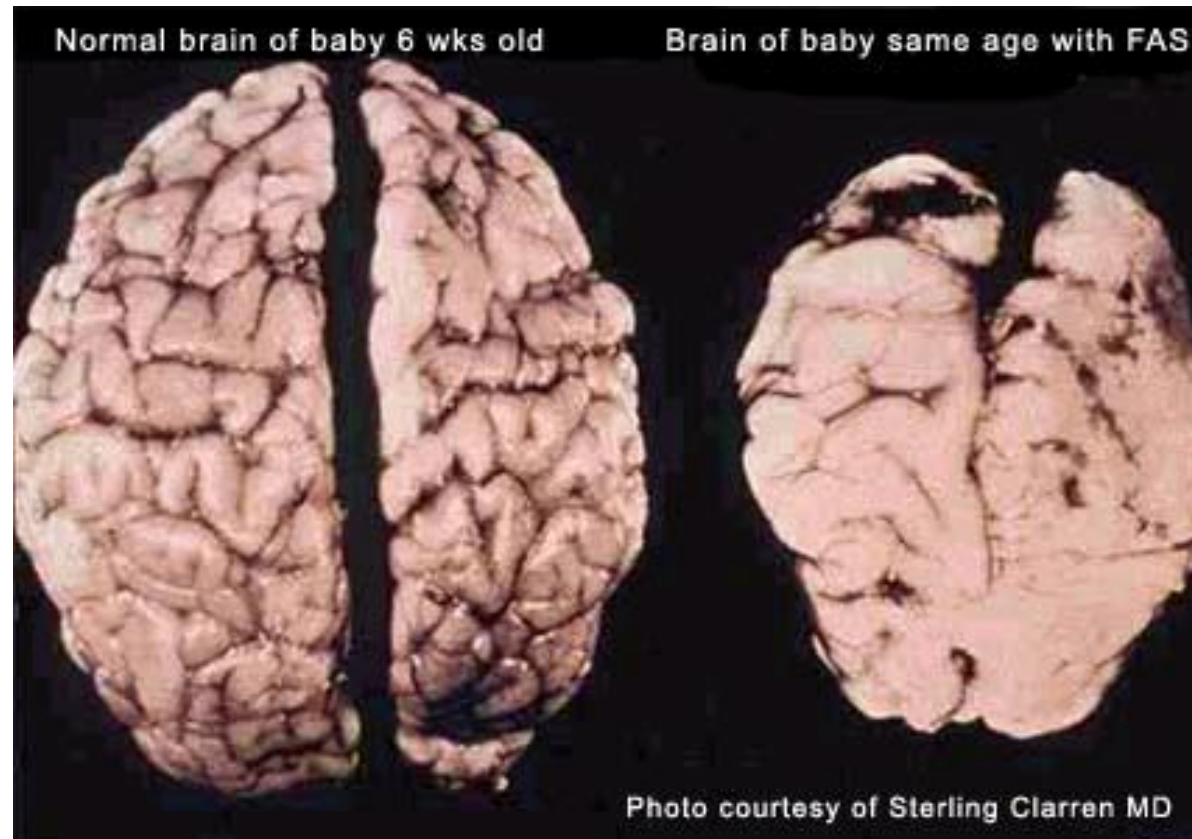
Kroatien 53/1000

Sydafrika 111/1000

Lange et al 2017, JAMA pediatrics

Data are expressed as number per 1000 population.

Hjärnan tillväxer hela graviditeten och är det organ som skadas mest

FAS Fetalt alkohol syndrom

Kan reproduceras djurexperimentellt

Barn med FAS

Litet huvud

Kort ögonspringa

Kort näsrot

Litet mitt-ansikte

Långt filtrum,
smal överläpp

Mus - foster

alkohol - exponerad

normal

The face of **FAS** Fetal Alcohol Syndrome

www.fasforeningen.nu

Nyktare mammor, friskare barn?

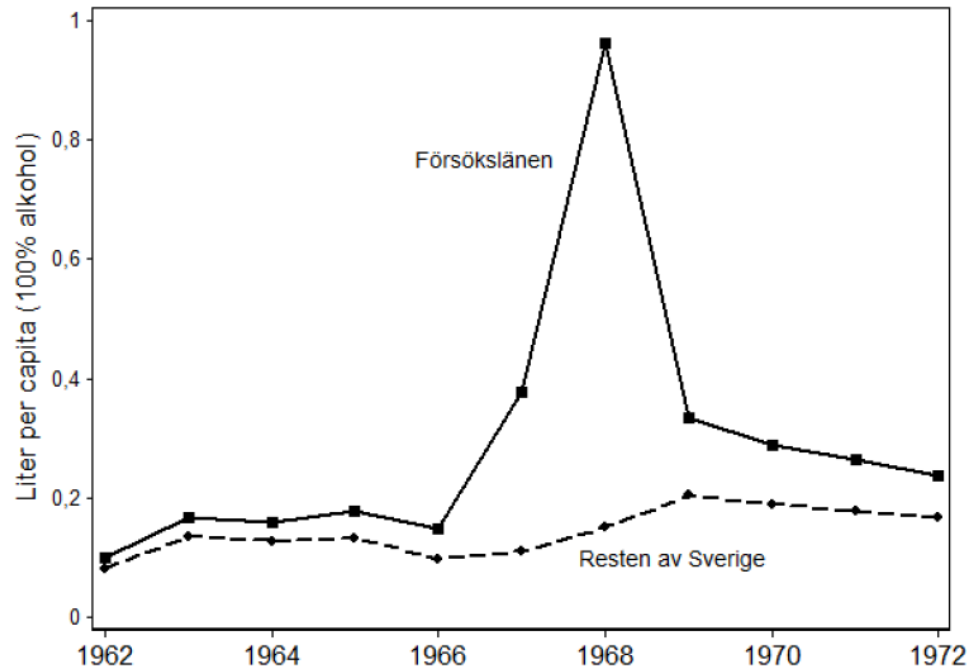
Effekter av AUDIT-screening och motiverande samtal i svensk mödravård, Riskbruksprojektet 2006-2010

- Man såg signifikant färre skador och olyckor, färre infektioner och färre undvikbara sjukhusinläggningar hos barn vars mödrar screenat med AUDIT och mött MI utbildade barnmorskor
- Effekten på läkemedelsförskrivning såg likartad ut för barn med olika familjebakgrund, medan effekten på sjukhusinskrivningar – som sannolikt mäter mer allvarlig ohälsa – framförallt drevs av barn till mammor med låga inkomster eller unga mammor.
- Programmet minskade rökning under graviditeten

(Grönqvist et al, 2016)

Starkölsförsöket

LEGAL FÖRSÄLJNING I 3 LÄN I MATBUTIK 19667-68
ÖKAD KONSUMTION

Total starkölsförsäljning omräknad till liter av 100-procentig alkohol per capita.

EFFEKT AV ALKOHOLTILLGÄNGLIGHET UNDER
FOSTERSTADIET PÅ ARBETSMARKNADSUTFALL
OCH PRODUKTIVITET I VUXEN ÅLDER.

- Barnen som exponerades för försöket under tidig graviditet har som vuxna i genomsnitt betydligt lägre arbetsinkomster, löner och utbildning
- Pojkar större effekt än flickor
- Försöket påverkade barnen som var i fosterstadiet – Första studien på inkomst i vuxen ålder – Effekterna är betydande

(J Peter Nilsson ,SNS analys)

Tobak

Tobak

- påverkan på placentas struktur
- missfall
- låg födelsevikt
- ökad risk för ektopisk graviditet
- placenta avlossning
- förtidsbörd
- plötslig spädbarnsdöd

Forray A. Substance use during pregnancy. F1000Res. 2016, 5:887

Cannabis

Cannabis/marijuana/ hasch/THC (tetrahydrocannabinol)

- Användning av cannabis i Sverige är osäkert, men det är den vanligaste drogen som unga testat.
- Vi ser fler kvinnor med cannabisbruk syndrom idag på Rosenlunds mödravårdsteam och Capiro Maria
- Globalt finns det en ökad tolerans för bruket av cannabis då det har legaliserats i vissa stater i nord- och Sydamerika.

- Halten av THC varierar beroende på hur substansen utvinns ur cannabis sativa plantan.

Cannabis

Under graviditeten:

- risk för tillväxthämning under graviditeten
- ökad risk för dödföddhet OR 2.34 (osäkert om tobak och cannabis interagerar)
- motsägande resultat vad det gäller förtidsbörd (majoriteten av studierna pekar på en ökad risk)
- studier visar inte på ökad risk för missbildningar

Risker för barnen:

- ökad risk för beteendestörningar
- påverkan på barnets och tonåringens hjärna
- uppmärksamhets störningar och exekutiva funktioner, inlärningssvårigheter, beteendeproblematik, hyperaktivitet

Torri D. Metz, MD, MS; Elaine H. Stickrath, MD. Marijuana use in pregnancy and lactation. American Journal of Obstetrics & Gynecology 2015

Att vara påverkad av THC är som att sitta
i en ostkupa

Effekter av Cannabis som påverkar föräldraskapet

- Cannabis ökar risken för annat drogmissbruk
- medför språkliga svårigheter
- svårt att förstå abstrakta resonemang
- - har svårigheter att dra korrekta slutsatser om sitt egna beteende i förhållande till andras förväntningar
- svårt att ha adekvat fokus i uppmärksamhet
- försämrat arbetsminne,
- - utvecklar en avskärmning i förhållande till sin känsla av att leva i ett sammanhang
- försämrad förmåga att strukturera sin vardag.
- cannabis är fettlösligt vilket medför en lång abstinensperiod.
- Cannabis. www.socialmedicinskrift.se 2007 årgång 84 häfte 1

Amning och THC

- Kan vara upp till 8 ggr högre i moderns mjölk än i blodet.
- Inhiberar prolaktin utsöndring = mindre mjölmängd
- barnet testar fortfarande positivt 2-3 veckor efter att mor rökt.
- sämre och svagare ätmönster
- Kan* öka risken för plötslig spädbarnsdöd
- Kan* ha nedsatt/försenad motorisk utveckling vid 1 års ålder

Garry. A et al. *Cannabis and breastfeeding*. Journal of toxicology, Volume 2009, Article ID 596149, 5 pp

Opioider är ett samlingsnamn för droger och läkemedel som kan indelas i substanserna¹; opiater semisyntetiska och helsyntetiska opioider

De vanligaste preparaten och drogerna är, morfin, kodein, metadon, buprenorfin och heroin, tramadol

Risk under graviditeten:

- låg födelsevikt
- vid abstinens i senare delen av graviditeten risk för mekoniumaspiration
- blödning i tredje trimestern
- förtidsbörd
- microcefali

Opioider fortsättning

Risker postpartum:

- NAS (neonatal abstinens), vanligt vid behandling med metadon och buprenorfin.
- Neonatal abstinens ger uppfödningssvårigheter, tremor, spända muskler, illamående, diarré, kramper
- andningssvårigheter
- - minskad tillväxt postnatalet
- neurologiska störningar
- plötslig spädbarnsdöd
- Beteendestörning
- synskador

Forsay A. Substance use during pregnancy. F1000Res. 2016, 5:887

Kokain

Kokain

Risker under graviditet:

- för tidig vattenavgång
- placenta avgång
- prematur förlossning
- låg födelsevikt
- SGA(small for gestational age)
- Nyfödda barn:**
- högre retbarhet, irritation, darrningar

Amfetamin och metamfetamin

Under graviditeten:

- risk för minskad födelsevikt, minskad längd och huvudomfång

Nyfödda barn:

- risk för sämre motorik, lätt stressade men vid en månads ålder är beteendet som i kontrollgrupperna.

Internetdroger

Internetdroger

Det kommer nya droger hela tiden och det kan innebära en fara att använda dem. Det är dock ovanligt med regelbundet bruk och toleransutveckling.

Table 1: Health harms associated with substance use during pregnancy

	Alcohol	Tobacco	Cannabis	Amphetamines	Cocaine	Opioids
Low birth weight	+	+	+	+		+
Miscarriage	+	+	+	+	+	
Perinatal mortality	+	+				+ ^(a)
Developmental problems in childhood	+		+		+	
Foetal morbidity	+		+	+	+	
Premature birth	+			+		+
Decreased foetal growth	+					
Impaired intrauterine growth	+					+
Neonatal withdrawal symptoms	+					+
Premature rupture of membranes, placental abruption				+	+	
Preterm delivery	+					
Respiratory depression						+

^(a) Related to withdrawal.

NB: The effect of these drugs may be confounded by polydrug use and/or other health and lifestyle factors associated with drug use.

Source: *A summary of the health harms of drugs*, The Centre for Public Health, Faculty of Health & Applied Social Science, Liverpool John Moore's University, on behalf of the Department of Health and National Treatment Agency for Substance Misuse (2011).

Långtidskonsekvenser av drogexponering under fosterlivet

- Plötsligt spädbarnsdöd
- Överföring av smitta: Hepatit C, (HIV)
- Neuropsykologiska utvecklingsstörningar
- Uppmärksamhetssvårigheter
- Inlärningssvårigheter
- Hyperaktivitet
- Utåtagerande beteende
- Eget missbruk

Läkemedel och Graviditet

Vilka är Riskerna?

- **Läkemedel** kan påverka fostret
- **Sjukdom** hos kvinnan kan påverka hennes förmåga att ta hand om sig själv och barnet
 - Fördelar och nackdelar måste värderas
 - Kvinnan bör träffa specialist som kan ge stöd

Vilka läkemedel kan vara beroendeframkallande?

- Substanser som ger snabb belöning
 - Opioider
 - Bensodiazepiner
 - Pregabamin Lyrica
- Negativa konsekvenser kommer senare
 - Beroende
 - Abstinens

Amning

För att amma ska kvinnan vara drogfri. Alkohol är ingen illegal drog.

Måttligt alkoholintag kan leda till minskad bröstmjölksproduktion, att barnet äter mindre och att barnets sömn störs. De här effekterna är måttliga och barnet kommer att kompensera för dem inom ett dygn om mamman inte dricker alkohol under den tiden.

